

10 d'octubre - Dia mundial de la Salut Mental

“Posat en el meu lloc. Connecta amb mi”. Aquest és el lema del Dia mundial de la salut mental d'enguany. Al món es calcula que hi ha 450 milions de persones que viuen amb una malaltia mental. El proper dia 10 d'octubre es commemora aquest dia per fer-ne memòria i acció, difusió i prevenció. És una celebració que promou la *Federación Mundial para la Salud Mental (WFMH)* amb el suport i impuls de l'Organización Mundial de la Salud (OMS). El seu objectiu és millorar la qualitat de vida i defensar els drets de les persones amb malaltia mental i o amb discapacitat mental.

La Convenció de l'ONU sobre els drets de les persones amb discapacitat, ratificada per Espanya l'any 2007 és d'obligat compliment per part dels estats signants. Aquesta convenció pretén el canvi de paradigma envers les persones que pateixen trastorns mentals o bé són discapacidades mentals i del desenvolupament. La transformació rau en facilitar els suports adients a persones que tenen capacitats diferents, però en cap cas limitar els seus drets atès que els tenen pel fet de ser persones. S'imposa el model anglosaxó que pretén empoderar i ajudar a superar barreres més que no pas el caduc sistema de protecció mitjançant els mecanismes tutelars de substitució.

Està la nostra societat, ara sí, “capacitada” per facilitar els suports adients als ciutadans que tenen una salut mental fràgil, trastornada o bé viuen amb capacitats distintes? Dit d'altra manera, els familiars, la societat civil, els organismes municipals -màxima subsidiarietat administrativa- regionals, estatals i internacionals ens posem en lloc i hem endegat els medis per connectar-hi?

Defensar els drets de les persones és una de les funcions que desenvolupem els síndics i defensors en la immediatesa i proximitat dels 38 municipis de Catalunya que gaudeixen d'aquesta institució. Som testimonis de com són estigmatitzades i discriminades les persones amb trastorns mentals per manca de sensibilitat. Se'ls neguen drets econòmics, socials i culturals, se'ls restringeixen drets laborals, drets reproductius i, fins i tot, del mateix dret a la salut entesa com una forma de viure autònoma, solidària i joiosa. Molts afectats discapacitats es veuen involucrats per sentències d'incapacitació que limiten drets fonamentals com el dret a contraure matrimoni, el dret de vot i el de participació plena i efectiva en la vida pública.

A Catalunya, hi ha almenys 4000 ciutadans que no poden exercir el dret de sufragi perquè una sentència d'incapacitació els limita aquest dret. Moltes d'aquestes sentències caldria revisar-les a la llum de la citada Convenció de l'ONU sobre els drets de les persones amb discapacitat. L'article 12 de la Convenció regula l'igual reconeixement com a persona davant la llei i inclou la titularitat dels drets i el seu exercici. Regula tant la capacitat legal com la d'obrar, i l'assistència mitjançant mecanismes de suport en l'exercici de les capacitats d'obrar de les persones amb

discapacitat en el cas que fossin necessàries i amb les salvaguardes pertinents. Els síndics i síndiques podem col·laborar en fer realitat el canvi de paradigma instant els Ajuntaments, no sols a augmentar la sensibilitat i lluita contra la discriminació envers les persones discapacitades i les afectades per trastorns i malalties mentals, accions que el ajuntaments venen impulsant des de fa temps, sinó que podem instar-los a que revisin les seves polítiques i criteris socials i de defensa dels drets, treballant, innovant en els suports necessaris i proporcionats i fomentant, entre altres, la preservació del drets de sufragi a totes les persones, per distintes que siguin. En salut mental, la restricció i limitació dels drets (la capacitat d'obrar) ha de ser excepcional i no la norma. Vet aquí el canvi proposat per la Convenció de l'ONU sobre els drets de les persones amb discapacitat.

Connectem i ens posem en el seu lloc?

Ramon Llorente, president del FòrumSD, Fòrum de síndics, síndiques, defensors i defensores locals de Catalunya i defensor de la ciutadania de Girona. En representació dels síndics, síndiques, defensors i defensores locals de: Arenys de Mar, Argentona, Badalona, Barcelona, Cambrils, Cornellà, Cruïlles-Monells-Sant Sadurní de l'Heura, Figueres, Gavà, Girona, Igualada, La Seu d'Urgell, L'Escala, Lleida, Lloret de Mar, Manlleu, Mataró, Mollet del Vallès, Palafrugell, Palamós, Reus, Ripollet, Rubí, Sabadell, Salt, Sant Boi de Llobregat, Sant Cugat del Vallès, **Sant Feliu de Guíxols**, Sant Feliu de Llobregat, Sant Jaume d'Enveja, Sant Jordi Desvalls, Santa Coloma de Gramenet, Terrassa, Tortosa, Viladecans, Vilafranca del Penedès, Vilanova del Vallès, Vilanova i la Geltrú, i Vilassar de Dalt, i síndics agregats de: Gandia, Palma de Mallorca, Paterna, Segovia, Vigo i Vitòria-Gasteiz.

José Luis Mayo Gutiérrez
Síndic de Sant Feliu de Guíxols